

**Klima-, energi- og bygningsministerens orientering til
Klima-, Energi- og Bygningsudvalget om væsentlige forhold
vedrørende landets el- og gasforsyning**

Indhold

Indhold	2
Indledning	4
2. Det indre marked for el og gas.....	4
REMIT-forordningen	4
EU's infrastrukturpakke	4
3. Regulering af el- og gasmarkedet	5
Eftersyn af reguleringen m.v.....	5
Implementering af engrosmodellen	6
Udbud af bevillinger til forsyningspligtig virksomhed.....	6
Forbrugerbeskyttelsesbekendtgørelserne	7
Smart grid og Smart energy	7
Fjernaflæste elmålere og timeafregning.....	7
Datahub	8
Udvikling af det nordiske elmarked.....	8
Etablering af et nordisk slutbrugermarked og øget forbrugerfleksibilitet.....	9
4. Gas- og el- produktion, import og eksport.....	9
Elproduktion, -import og -eksport i Danmark i 2012	9
Gasproduktion, -forbrug, -eksport og -import i Danmark i 2012	9
5. Infrastruktur og forsynings sikkerhed	10
Nordisk netplanlægning og integration af vedvarende energi i Norden	10
Opfølgning på retningslinjer for udbygning og kabellægning af eltransmissionsnettet.	10
Status for konkrete transmissionsprojekter	10
Udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland	11
Gasforsynings sikkerheden	12
Gas fra Norge	13
Gaslagre	13
EU-forordning om gasforsynings sikkerhed	13
6. Beredskab på energiområdet	14
Cybertrusler.....	14
7. Elproduktion.....	14
Udbygning med havvindmøller	14
Oplæg om vindmølleudbygning på land.....	15
Statslige arealer	15
Revision af værditabs- og køberetsordningerne.....	15
Status for kommunernes planlægning for vindmøller.....	16
Statslig information.....	16
Bølgekraft.....	16
Solceller	17
Solvarme	18
Biomasse og biogas.....	19
Strategisk energiplanlægning i kommunerne.....	19
8. Offentlige serviceforpligtelser (PSO)	20
PSO-omkostninger i 2012.....	20
Udviklingen i PSO-omkostninger til miljøvenlig elproduktion.....	21
Spotprisen på el plus PSO-tariffen i perioden 2011 - 2013	22
9. Øvrige forhold.....	23

Administration af kommuners indberetning og afgivelse af erklæring efter elforsyningslovens §§ 37 og 37 a.....	23
---	----

Indledning

I henhold til § 3 i lov om elforsyning og § 4 i lov om naturgasforsyning skal klima- og energiministeren orientere et af Folketinget nedsat udvalg om væsentlige forhold vedrørende landets el- og naturgasforsyning gennem udarbejdelse af en årlig redegørelse. Formålet med den årlige redegørelse er at systematisere og styrke informationen til folketingsudvalget om væsentlige forhold i el- og gassektorens udvikling i det forløbne år samt om planlagte aktiviteter i det kommende år og på længere sigt.

I forhold til den Energipolitiske Redegørelse fokuserer denne orientering på en uddybning af de væsentligste konkrete forhold og tiltag i forbindelse med forberedelsen og udmøntningen af lovgivningen på el- og naturgasområdet. Desuden afgives en orientering om udviklingen i en effektiv udnyttelse af energien via energispareindsatsen på el- og gasområdet, det sker i den årlige Energispareredegørelse til Klima-, Energi- og Bygningsudvalget.

2. Det indre marked for el og gas

Det indre marked for el og gas er underlagt en omfattende regulering for at sikre forbrugers hensyn og et velfungerende marked. På en række områder kan markedskræfterne ikke regulere markedet, fordi aktørerne er naturlige monopoler, som elnetvirksomheder og naturgasdistributionselskaber. Derfor er der en statslig regulering suppleret med et uafhængigt tilsyn, i Danmark Energitilsynet.

Den danske lovgivning på området gennemfører EU's 3. liberaliseringspakke. Pakken er implementeret i el- og naturgasforsyningslovene samt i en række bekendtgørelser.

REMIT-forordningen

Den 28. december 2011 er den nye forordning om integritet og gennemsigtighed på energimarkederne ("REMIT – Regulation on Energy Market Integrity and Transparency") trådt i kraft.

Forordningen indeholder forbud mod insiderhandel og markedsmanipulation (tilsammen: markedsmisbrug) ved handel med energiprodukter på de europæiske energiengrosmarkeder. Forordningen supplerer tilsvarende forbud mod markedsmisbrug i den gældende finansielle lovgivning. REMIT-forordningen tildeler det nyeagentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder ACER (Agency for the Cooperation of Energy Regulators) en central rolle som overvågningsmyndighed. Agenturet vil efter forslaget stå for indsamling og udveksling af relevante data for at overvåge markederne. Energitilsynet får i Danmark opgaven med at sikre overholdelsen af forordningen i Danmark.

Selv om der er tale om en forordning, der gælder umiddelbart i medlemslandene, kræver dele af forordningen gennemførelse i dansk lovgivning. Dette gælder hovedsagelig Energitilsynets undersøgelses- og håndhævelsesbeføjelser og sanktionsmuligheder. Lov nr. 642 af 12. juni 2013 om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning, straffeloven og retsplejeloven gennemfører de relevante bestemmelser i forordningen.

EU's infrastrukturpakke

Rådet vedtog den 21. marts 2013 forordningen om retningslinjer for transeuropæisk energiin-

frastruktur. Forordningen har til formål at fremme udbygningen af grænseoverskridende europæisk energiinfrastruktur. Det sker ved, at godkendelsesprocedurer i medlemslandene strømlines for at reducere sagsbehandlingstiden for projekter af fælles interesse. Baggrunden for forordningen er, at der er behov for en større intensiv indsats for at modernisere og udvide den europæiske energiinfrastruktur, at sammenbinde netværk over grænser for at møde de fælles målsætninger for CO₂-reduktion og vedvarende energi og bidrage til forsyningssikkerhed og effektive energimarkeder.

Forordningen fastlægger procedurer for udvælgelse af relevante projekter af fælles interesse gennem regionale fora. Disse fora har, parallelt med forhandlingerne om forordningen, gennemgået relevante projekter baseret på projekter, der indgår i de europæiske systemansvarlige virksomheders 10 årsplaner. En første samlet europæisk liste over projekter blev offentliggjort medio oktober 2013.

Rådet har endvidere vedtaget et nyt samlet infrastrukturfinansieringsinstrument "Connecting Europe Facility" (CEF), som omfatter transport, energi og ICT (Information and Communication Technologies, herunder udrulning af bredbånd). I forordningen afsættes der 5,2 mia EUR til energiprojekter af fælleseuropæisk interesse.

3. Regulering af el- og gasmarkedet

Eftersyn af reguleringen m.v.

Som opfølgning på energiaftalen af 22. marts 2012 har klima-, energi- og bygningsministeren igangsat et dybdegående eftersyn af reguleringen af den danske elforsyningssektor med henblik på at sikre incitamenter til grøn omstilling, omkostningseffektivitet, konkurrence og forbrugerbeskyttelse. Der foreligger et kommissorium for arbejdet, og der er nedsat et eksternt udvalg. Udvalget har i løbet af 2013 afleveret på tre områder.

Med vedtagelsen af Lov nr. 1352 om ændring af lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning af 21. december 2012 skal bevillinger til forsyningspligtig virksomhed fremover tildeles efter udbud. I forbindelse med udbuddet orienteres de kunder, som har været på det tidligere forsyningspligtprodukt om deres valgmuligheder. Udvalget afleverede på den baggrund i februar 2013 et forslag til klima-, energi- og bygningsministeren om, hvilke elementer der bør tages hensyn til i kommunikationen til elkunderne om de nye forhold.

I maj 2013 afleverede udvalget forslag til en fremtidig regulering af forsyningspligten til klima-, energi- og bygningsministeren. Forslaget byggede videre på nogle af de grundlæggende ændringer af forsyningspligten, som allerede var gennemført med ændringen af elforsyningsloven fra december 2012. Der foreslås en regulering af forsyningspligten, som i højere grad lægger op til, at forbrugerne selv træffer et aktivt og informeret valg af elprodukt og elleverandør, og som vurderes at ville stimulere konkurrencen på detailmarkedet for el. Modellen bygger på øget konkurrence og fri prisdannelse, men samtidig indføres nogle tiltag, som understøtter forbrugernes stilling på markedet.

Det forventes i forlængelse heraf, at klima-, energi- og bygningsministeren fremsætter et lovforslag, der følger op på udvalgets anbefalinger i forårssamling 2013/2014.

I september 2013 har udvalget endvidere udarbejdet en statusrapport, der omhandler udvalgets afsluttede arbejder og beskrivelse af de analyser, som udvalget har igangsat. Statusrapporten er sendt til Klima-, Energi- og Bygningsudvalgets orientering.

Arbejdet afsluttes i 2014 og skal munde ud i en rapport med en analyse af den nuværende regulering af elforsyningen ledsaget af konkrete anbefalinger til ændringer af lovgivningen.

Implementering af engrosmodellen

Lov om elforsyning blev ændret med lov nr. 575 af 18. juni 2012, der trådte i kraft den 1. juli 2012.

Ændringen handlede om indførelse af en "engrosmodel" på elmarkedet, der vil have virkning fra den 1. oktober 2014. Herefter vil alene elhandelsvirksomhederne have den løbende kontakt til forbrugerne om levering af el. Engrosmodellen kræver en væsentlig udbygning af den datahub, som Energinet.dk udvikler og driver. Datahubben indeholder kundeoplysninger og forbrugsoplysninger.

I perioden frem mod overgangen til engrosmodellen vil en række bekendtgørelser skulle udstedes og andre skal revideres for at understøtte engrosmodellen. Endvidere skal der etableres en forsikringsordning for elhandelsvirksomhedernes indbetaling af elafgifterne til told- og skattemyndighederne. Arbejdet med bekendtgørelserne er påbegyndt, og ventes afsluttet i løbet af foråret 2014.

Det er besluttet at udskyde implementeringen af engrosmodellen et år til den 1. oktober 2015. Baggrunden for udskydelsen er dels, at branchen har meldt tilbage, at opgaven er større og mere kompleks end først antaget, og at der derfor er brug for et år mere til implementeringen. Hertil kommer, at en ændring af forsyningspligtreguleringen vil kræve basale ændringer i datahubben, som vil betyde, at fristen 1. oktober 2014 ikke vil kunne overholdes. En udskydelse kræver en ændring af lov om elforsyning, som vil kunne indarbejdes i det ovenfor nævnte lovforslag, som følger op på reguleringsudvalgets anbefalinger.

Udbud af bevillinger til forsyningspligtig virksomhed

Lov om elforsyning blev ændret den 21. december 2012 med lov nr. 1352 om udstedelse af forsyningspligtbevillinger. Lovændringen gjorde det muligt at gennemføre udbud af bevillinger. Den 15. januar 2013 blev 24 elbevillinger af i alt 37 eksisterende bevillinger og alle 3 bevillinger på naturgasområdet sendt i udbud.

Udbud af den type bevillinger er ikke omfattet af EU's udbudsdirektiv, bortset fra at det skal sikres, at der ikke diskrimineres nationalt. Det hensyn blev sikret ved, at udbuddet blev annonceret i EU-Tidende. Der kom dog ingen udenlandske bud. Erfaringen med udbuddet på el-siden var, at der ikke var konkurrence om de mindste bevillingsområder. Her kom typisk kun ét tilbud fra den nærmeste større forsyningspligtvirksomhed. Der var en vis konkurrence med to til fire tilbud på de mellemstore bevillingsområder, og kun ét tilbud på de største bevillingsområder, nemlig fra den hidtidige bevillingshaver.

Bevillingerne er blevet overdraget til de fremtidige bevillingshavere ved udløb af de hidtidige bevillinger, typisk pr. 1. maj 2013. I efteråret 2013 blev endnu to bevillinger på elområdet ud-

budt. Den ene bevilling udløb den 30. september 2013 mens den anden bevilling udløber den 31. december 2013. De to nye bevillinger udløber imidlertid allerede pr. 30. september 2014, fordi hele elmarkedet reorganiseres 1. oktober 2014 med den planlagte indførelse af engrosmodellen.

Såfremt det besluttet at udskyde implementeringen af engrosmodellen til den 1. oktober 2015, vil de bevillinger, der udløber inden denne dato, skulle udbydes på ny.

På gassiden var erfaringen, at alle tre hidtidige bevillingshavere bød på alle tre bevillinger. Naturgas Fyn vandt alle tre bevillinger. Den nye bevilling løber over en 3-årig periode til den 30. april 2016.

Forbrugerbeskyttelsesbekendtgørelserne

Som følge af udbuddet af forsyningspligtbevillinger blev bekendtgørelserne om forbrugerbeskyttelse i medfør af henholdsvis lov om elforsyning og lov om naturgasforsyning ændret i foråret 2013, fordi der ikke hidtil havde været krav om en skriftlig aftale mellem forbrugerne og de forsyningspligtige virksomheder. Det er der nu. Der er dog fortsat ikke krav om, at forbrugerne skal underskrive aftalen, før den træder i kraft. Denne bestemmelse skal sikre, at forbrugerne ikke skal risikere at opleve afbrud i leverancen på grund af en evt. manglende underskrift.

Smart grid og Smart energy

Det fremgår af energiaftalen af 22. marts 2012, at der skal udarbejdes en samlet strategi for etablering af smarte elnet i Danmark samt at der søges indgået aftale med netselskaberne om udrulning af fjernaflæste timeelmålere.

I april 2013 lancerede regeringen en Smart Grid strategi med initiativer målrettet såvel energibranchen og myndigheder, herunder udvikling af en model for timeafregning samt udrulning af fjernaflæste målere. Fjernaflæste målere i kombination med timeafregning er en vigtig forudsætning for, at man kan udnytte de muligheder, smart grid udgør. Strategien pegede også på vigtigheden af, at smart grid i højere grad skal indtænke hele energisystemet. Med den stigende mængde vind i el-systemet kan fjernvarme- og gassystemerne bruges til at lagre el fra vindkraft i andre energiformer til senere brug. Sammentænkning af el-, gas- og varmesektorerne kaldes ”Smart energy”.

Udviklingen af smart energy løsninger vil involvere mange aktører og brancher, der ikke normalt arbejder tæt sammen. Derfor er det besluttet at etablere et pilotpartnerskab for smart energy med fokus på fleksibilitet på tværs af el-, gas- og varmesystemerne. Partnerskabet, der skal samle branchens aktører, igangsættes i 2014.

Fjernaflæste elmålere og timeafregning

Energistyrelsen og Energinet.dk har i samarbejde med Dansk Energi opdateret den samfundsøkonomiske analyse af fordele og omkostninger ved en generel udrulning af fjernaflæste elmålere i Danmark. Analysen fra marts 2013 viser, at der er en positiv samfundsøkonomi ved at få udrullet fjernaflæste målere til de husstande, der endnu ikke har fået installeret en fjernaflæst måler. Analysen viser, at målerudrulning og indførsel af timeafregning i alt har en positiv værdi for samfundet på 10 mio. kr. årligt.

I forlængelse af smart grid strategien blev der foretaget ændringer af lov om elforsyning som del af lov nr. 642 af 12. juni 2013, som kan sikre en generel udrulning af fjernaflæste elmålere med timeregistrering til alle forbrugere. Efter lovændringen får klima-, energi- og bygningsministeren hjemmel til at udstede regler, der kan sikre, at der installeres fjernaflæste målere med timeregistrering hos alle slutbrugere af el inden udgangen af 2020. Dermed opfyldes EU-rettens krav om, at der skal installeres fjernaflæste elmålere hos mindst 80 pct. af forbrugerne inden 2020, hvis der i øvrigt kan påvises en positiv samfundsøkonomi af en sådan udrulning.

De gældende tekniske krav til fjernaflæste målere forventes videreført uændret i den kommende bekendtgørelse, suppleret med regler om dækning af netvirksomhedernes meromkostninger ved installation af målerne og formidling til datahubben af de betydeligt øgede datamængder, der vil komme i fremtiden. Et udkast til bekendtgørelse er efter gennemført høring blevet forelagt Folketingets Klima-, Energi- og Bygningsudvalg. Bekendtgørelsen ventes udstedt i december 2013.

Omkring halvdelen af landets elforbrugere har allerede fjernaflæste elmålere med mulighed for timeaflysning. Funktionaliteten bruges dog endnu ikke til afregningsformål. Dette muliggøres med et nyt datahåndteringssystem, den såkaldte 3. afregningsgruppe, der skal sikre en pålidelig og dog prisbillig afregning. Systemet udvikles af Energinet.dk og forventes sat i drift i 2015.

Datahub

Ved Lov nr. 622 af 11. juni 2010 blev der skabt hjemmel til, at Energinet.dk kunne etablere et centralt IT-system - datahub - til håndtering af forbrugsmåledata i elmarkedet. Datahubben blev sat i drift den 1. marts 2013, og den har stort set fungeret efter hensigten. Det har dog været en stor opgave at få migreret de store mængder data, der ligger til grund for datahubben, og der har derfor været en del fejl i datagrundlaget, som Energinet.dk i samarbejde med branchen er ved at få styr på. Dette har i nogen grad påvirket selskabernes balanceafregning.

Energinet.dk har foretaget en undersøgelse blandt elleverandørerne for at se, om datahubbens idriftsættelse har medført forkerte regninger. Undersøgelsen viste bl.a., at en række kunder har fået forsinkede regninger eller à conto regning i stedet for afregning af faktisk forbrug. Det skyldes bl.a. udfordringer i aktørernes interne processer samt problemer med migrering af data i forbindelse med indførelse af datahubben. En række elkunder har desuden modtaget forkerte regninger, som er opstået i forbindelse med at kunden er flyttet eller har skiftet elleverandør. Fejl er hurtigt blevet rettet. Endelig har der været udfordringer med performance på systemet, som Energinet.dk har rettet, og udfordringer med udsendelser af rykkere for målinger, som Energinet.dk i en periode har været nødt til at udsende manuelt.

Udvikling af det nordiske elmarked

De nordiske energiministre støtter de nordiske regulatorers (NordREG) videre arbejde med udviklingen af et harmoniseret og effektivt nordisk slutbrugermarked og enedes i 2013 om, at de nødvendige initiativer til implementering af et harmoniseret slutbrugermarked iværksættes i de respektive lande. Danmark er langt fremme med implementeringen af NordREGs anbefalinger. Arbejdet med et effektivt harmoniseret slutbrugermarked, hvor markedshindringer reduceres således, at elhandlere lettere kan etablere virksomhed i hele Norden, og hvor elkunder frit kan vælge elleverandør, ligger således i forlængelse af det danske arbejde med implementeringen af engrosmodellen.

Forbrugerfleksibilitet er vigtig for en effektiv anvendelse af elektricitet og har betydning for integration af mere vedvarende energi. Forbrugerfleksibilitet er højt på dagsorden i de nordiske lande. Som opfølgning på energiministrenes beslutning om at se nærmere på potentialet for forbrugerfleksibilitet fra mødet i Hell i 2012 er der iværksat en ekstern undersøgelse, som skal se på potentialet for forbrugerfleksibilitet i det nordiske elmarked og mulige strategier for at udnytte dette potentiale. Der lægges særligt vægt på forbrugernes rolle heri, samt hvordan man bedst kan udnytte samspillet mellem elmarkedet og de øvrige energimarkeder i Norden. Analysen skal være færdig i 2014.

Etablering af et nordisk slutbrugermarked og øget forbrugerfleksibilitet

De nordiske energiministre var på deres møde i Hell enige om at udvikle det nordiske elmarked yderligere, og at arbejdet med udviklingen af et fælles nordisk slutbrugermarked skal fortsætte med fuld styrke. De nordiske lande støtter etableringen af et fælles og effektivt nordisk slutbrugermarked, men med forståelse for at udviklingen nationalt kan ske i forskellige tempi. De nordiske regulatorer (NordReg) redegjorde på mødet for udviklingen i implementeringen af et fælles nordisk slutbrugermarked.

Forbrugerfleksibilitet er vigtig for en effektiv anvendelse af elektricitet, og har betydning for integration af mere vedvarende energi. Forbrugerfleksibilitet er højt på dagsorden i de nordiske lande. I foråret 2012 igangsatte de nordiske statsministre et initiativ for grøn vækst. Som opfølgning på delelementer af dette initiativ har de nordiske regulatorer NordReg (i Danmark Energitilsynet), de nordiske systemansvarlige TSO'er (i Danmark Energinet.dk) og andre centrale markedsaktører givet input til, hvordan de nordiske lande kan bidrage til at øge forbrugerfleksibilitet og fremme samarbejdet om forbrugerfleksibilitet inden for det nordiske elektricitetsmarked. Tilbagemeldingerne viser, at der findes et potentiale for øget samarbejde mellem de nordiske lande.

4. Gas- og el- produktion, import og eksport

Elproduktion, -import og -eksport i Danmark i 2012

Der blev i 2012 netto produceret 29.037 GWh i Danmark, hvilket er 13 % mindre end i 2011, hvor produktionen var 33.382 GWh. Nettoimporten af el i 2012 var på 5.214 GWh, mens der i 2011 var en nettoimport på 1.318 GWh.

Gasproduktion, -forbrug, -eksport og -import i Danmark i 2012

Den danske produktion af naturgas var i 2012 på 5,46 mia. Nm³, ekskl. forbrug offshore, hvilket er ca. 10 % mindre i forhold til 2011.

Det indenlandske naturgasforbrug, ekskl. forbrug offshore, faldt i 2011 med 7,8 % til 3,08 mia. Nm³. Nettoeksporten af naturgas i 2012 faldt med ca. 1 % som følge af fald i eksporten til Holland, Sverige og Tyskland.

5. Infrastruktur og forsyningssikkerhed

Nordisk netplanlægning og integration af vedvarende energi i Norden

Nordiske netinvesteringer er nødvendige for at opretholde en god forsyningssikkerhed, mindske flaskehalse i elnettet samt bidrage til integration af mere vedvarende energi i det nordiske energisystem. Det er vigtigt med en fællesnordisk planlægning, da investeringer i et land kan have stor påvirkning af udviklingen i resten af Norden. Større netinvesteringer bør ses i fælles nordisk sammenhæng og samfundsøkonomisk gevinst for hele Norden er central, når investeringsbeslutningerne forberedes.

En vigtig opgave for de nordiske TSO'ere er at implementere tekniske og operative løsninger, som understøtter integrationen af fluktuerende vedvarende energi. De nordiske TSO'ere vurderede i deres status for 2013, at den forventede mængde vindkraft på 15-20 GW i 2020 kan integreres uden forstyrrelser i elsystemets funktionsstabilitet og pålidelighed. De nordiske ministre noterede med tilfredshed TSO'ernes arbejde i 2013 hermed samt status for planlagte nordiske netinvesteringer.

Opfølgning på retningslinjer for udbygning og kabellægning af eltransmissionsnettet.

Klima- og Energiministeriet meddelte i januar 2011 Energinet.dk tilladelse til at forstærke 400 kV-strækningen fra Kassø ved Åbenrå til Tjele ved Viborg. Forbindelsen vil trinvis blive sat i drift i perioden 2012-2015. Anlægsarbejderne er opdelt i tre etaper, og er påbegyndt syd fra på station Kassø i marts 2011. De gamle master og ledninger fjernes, efterhånden som de tre etaper færdiggøres. Den første etape, Kassø-Revsing, markerer idriftsættelsen af de første 65 km. Der er rejst ca. 300 master, og nedtagning af gamle master er fuldført på første etape. Næste strækning forventes at blive igangsat i sommeren 2014.

Handlingsplanen for kabellægning af hele 132 og 150 kV-nettet, der blev udarbejdet i et samarbejde mellem Energinet.dk og de regionale transmissionselskaber i april 2009, er under implementering. Der er nu kabellagt ca. 300 km transmissionskabelstrækninger. Som følge af energiaftalen af 22. marts 2012 og solcelleaftalen af 15. november 2012 udskydes nogle af de fremtidige projekter til den anden side af 2020, så der opnås en besparelse på transmissionstarriffen i årene før 2020. Besparelserne i energiaftalen blev opgjort for året 2020, hvor udskudte investeringer i kabelhandlingsplanen som følge af de to aftaler andrager i alt 140 mio. kr. Projekterne gennemføres i stedet på den anden side af 2020 og der stiles fortsat imod, at den samlede kabellægning er tilendebragt i 2030. Energinet.dk har i maj 2013 offentliggjort den opdaterede kabelhandlingsplan med de nye økonomiske forudsætninger.

Planen for forskønnelse af 400 kV-nettet blev udarbejdet i et samarbejde mellem Energinet.dk og plan- og miljømyndighederne i april 2009. Planen er under implementering. Der er udpeget 6 strækninger i 400 kV-nettet, hvor der foretages forskønnelse. Energinet.dk har i november 2013 fået klima-, energi- og bygningsministerens tilladelse til det tredje projekt med kabellægning af eksisterende luftledninger i Vejle Ådal. Som følge af solcelleaftalen udskydes de tre projekter, der ikke er påbegyndt.

Status for konkrete transmissionsprojekter

Udvidelse af forbindelsen mellem Jylland og Norge med en fjerde forbindelse, Skagerrak 4, på 700 MW blev godkendt efter lov om Energinet.dk i august 2010. Projektet skal ses i sam-

menhæng med udvidelsen af transmissionsforbindelsen mellem Jylland og Tyskland. Forbindelsen planlægges i drift ultimo 2014. Projektet forløber planmæssigt, og søkablet til Norge er nu udlagt. Forbindelsen er central ved den fortsatte udbygning med vindkraft og bidrager til at forbedre funktionen af det nordiske elmarked.

Energinet.dk har i marts 2013 indsendt ansøgning til klima-, energi- og bygningsministeren om tilladelse til bygning af ilandføringsanlægget til havvindmølleparken Kriegers Flak på 600 MW. Energinet.dk er ved pålæg forpligtet til at være klar med nettilslutningen den 1. juli 2018, hvor de første havmøller skulle være klar til at levere strøm. Energinet.dk har i starten af august 2013 igangsat udbud af de tekniske komponenter for at sikre leverancen af de nødvendige komponenter. Den endelige placering af de tilhørende stationsanlæg på Sjælland afventer Naturstyrelsens igangværende VVM-proces.

Energinet.dk har i november 2013 som opfølgning på pålæg søgt om tilladelse til etablering af ilandføringsanlægget for havvindmølleparken Horns Rev 3 på 400 MW til idriftsættelse senest den 31. december 2016. VVM-arbejdet er påbegyndt, og de første borgermøder har været afholdt.

Energinet.dk og den hollandske TSO TenneT har gennem flere år arbejdet på et forprojekt til et elkabel mellem Danmark og Holland på 700 MW. Kabelprojektet kaldes COBRA-cable. Energinet.dk forventer, at hele udviklingsfasen kan afsluttes i sidste halvdel af 2014. Herefter vil endelig investeringsbeslutning kunne træffes og ansøgning kunne fremsendes til relevante myndigheder.

Energinet.dk og den engelske TSO National Grid har i 2012 gennemført et feasibility studie, som indikerer, at der kan være samfundsøkonomiske gevinster ved at etablere en elektrisk forbindelse mellem Danmark og England. Energinet.dk og National Grid udarbejder i øjeblikket Letter of Intent og Co-operation Agreement til fremme af projektet.

Udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland

Den daværende klima- og energiminister godkendte i foråret 2010 udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland. Udbygningen er nødvendig af hensyn til den fremtidige forsyningssikkerhed og konkurrenceforholdene på det danske og svenske gasmarked på grund af det forventede fald i den danske Nordsøproduktion i årene fremover.

Den 1. oktober 2013 blev en ny kompressorstation ved Egtved og dubleringen af den eksisterende gastransmissionsledning fra den dansk/tyske grænse ved Ellund til Egtved idriftsat. Herved vil importkapaciteten være forøget til ca. 310.000 m³ i timen på afbrydelige vilkår. Kapaciteten vil være begrænset indtil den planlagte udbygning i Nordtyskland er gennemført. Den samlede anlægsinvestering for kompressorstation og ledningsdublering er på ca. 1,5 mia. kr. Energinet.dk har fået støtte på knap ca. 750 mio. kr. fra EU-Kommissionen, som led i EU's økonomiske genopretningsplan. Hermed er den danske del af udbygningen færdiggjort.

For at opnå en tilstrækkelig importkapacitet fra Tyskland skal der gennemføres en tilsvarende udbygning i Nordtyskland. Udbygningen omfatter etablering af en transmissionsledning fra Greifswald til Heidenau. Denne ledning gør det muligt at transportere russisk gas fra de to parallelle gasrør i Nord Stream-projektet fra landføringen ved Greifswald til Nordvesteuropa. Begge Nord Stream-ledninger er nu idriftsat med en samlet kapacitet på ca. 55 mia. m³ natur-

gas årligt. Herudover omfatter udbygningen forøget kompressorkapacitet ved Achim i Nordtyskland. Dette vil betyde, at importkapaciteten til Danmark på ca. 310.000 m³ i timen kan fås på uafbrydelige vilkår fra 1. oktober 2014.

Den sidste fase i den tyske udbygning sker ved etablering af en ny kompressorstation ved Quarnstedt i Slesvig-Holsten og dublering af den eksisterende transmissionsledning fra Fockbeck i Nordslesvig til Ellund. Ifølge Gasunie Deutschland, som står for udbygningen i Tyskland, er myndighedsgodkendelserne ved at være på plads. Selskabet forventer, at den fulde udbygning vil kunne idriftsættes ved udgangen af 2015. Herved forventes den samlede importkapacitet forøget til minimum 450.000 m³ naturgas på uafbrydelige vilkår.

Gasforsyningssikkerheden

Gasforsyningssikkerheden til det danske og svenske marked vil være under pres indtil den fulde udbygning af importkapaciteten fra Tyskland forventes idriftsat i 2015/16 på grund af forventningen om en fortsat faldende gasproduktion i Nordsøen. I 2013 har Energinet.dk således to gange måtte erklære varsling om en presset forsyningssituation, som kan føre til erklæring om nødforsyning af det danske marked. Da Sverige er fuldtud afhængig af gasleverancer via det danske gastransmissionssystem, erklærede Sverige ligeledes varsling om en forringet forsyningssituation.

Den første varsling blev erklæret den 18. marts 2013 og afblæst den 27. marts 2013. Gasforsyningen og gasforbruget var normalt for årstiden, men baseret på en vejrprognose med forventning om en længere periode med forholdsvis koldt vejr var der risiko for, at der i de to gaslagre ikke ville være tilstrækkelige mængder til at dække forbrugernes gasbehov. I et normalt år stiger temperaturen sædvanligvis i marts og april, og behovet for træk på lagrene falder. Såfremt forholdet ikke ændrede sig, ville de kommercielle lagerkunders gaslagre i begyndelsen af april være brugt, og der ville dermed være risiko for, at der ikke ville være tilstrækkelig gas til forsyning af forbrugerne.

Gasproduktionen i Nordsøen i landføres enten via Tyra-ledningen til behandlingsanlægget ved Nybro eller eksporteres til Holland via Nogat-ledningen. Gasproduktionen i Nordsøen i kombination med import fra Tyskland og træk på gaslagrene er tilstrækkelig til at dække det danske og svenske gasforbrug. På baggrund af Energinet.dk's varsling om en presset forsyningssituation kunne der efter tre døgn konstateres en væsentlig ændring i forsyningssituationen med en markant prisforskel mellem den nordiske gasbørs (GPN) og den hollandske gasbørs (TTF). Energinet.dk kunne samtidig konstatere, at leverancerne til Nybro blev øget på bekostning af reducerede leverancer til Holland og et faldende træk på gaslagrene. Den 27. marts 2013 afblæste Energinet.dk varslingen om en presset forsyningssituation. Energinet.dk vurderede, at markedet via reaktioner på prissignalerne havde vist, at det var muligt at forøge leverancerne fra Nordsøen, hvorfor risikoen for mangel på gas var blevet betydeligt mindre.

Den anden varsling blev erklæret den 29. april 2013 og afblæst den 13. maj 2013. Varslingen var fysisk begrundet i et 100 % udfald af gasleverancerne fra Nordsøen og en efterfølgende reduktion i udtrækskapaciteten på gaslageret ved Stenlille. Forsyningen af markedet blev stabiliseret efter, at leverancerne fra Nordsøen gradvis blev genetableret efter 6 døgn. Energinet.dk bidrog til sikring af forsyningen ved at foretage en planlagt marginal justering af de gasmængder, som selskabet har i gaslagrene til brug for nødforsyningssituationer, idet de kommercielle gasmængder i gaslagrene stort set var brugt. Energinet.dk afblæste først vars-

lingen efter, at forsyningen fra Nordsøen var stabiliseret, og der var genetableret et tilpas fyldningsniveau i gaslagrene.

Gas fra Norge

Mærsk Olie & Gas har sammen med den norske offshore-systemoperatør Gassco arbejdet på et projekt, som kunne forbinde den danske og norske gasinfrastruktur i Nordsøen. Dette projekt er opgivet, og der er for nærværende ingen kendte projekter med at forbinde den danske og norske infrastruktur i Nordsøen. DONG Energy E&P Norge AS påbegyndte i starten af 2011 produktionen på Trym-feltet i den norske del af Nordsøen. Produktionen bliver behandlet på Harald-platformen og eksporteret gennem det danske rørledningsnet. Der blev i 2012 eksporteret ca. 600 mio. m³ gas via den danske infrastruktur i Nordsøen. Produktionen bidrager således til forsyningssikkerheden af det danske og svenske marked.

Gaslagre

Naturgaslageret i Ll. Torup er etableret i 1980'erne i forbindelse med indførelse af naturgas i Danmark. Lageret består af syv underjordiske kaverner, som er hulrum udskyllet i salthorsten i undergrunden.

På grund af kavernernes og brøndinstallationernes alder er der behov for vedligeholdelse af anlægget. Ved at fylde de eksisterende kaverner med vand (genudskylning) opnås der sikkerhed for, at kavernerne er tømte for gas, hvorefter de nødvendige vedligeholdelsesarbejder kan gennemføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Vedligeholdelsesarbejdet omfatter bl.a. kontrol af foringsrør for tæring, udskiftning af gasproduktionsrør, brøndhoved og montering af en underjordisk sikkerhedsventil.

Energinet.dk afsluttede i september 2013 udskylningen af den første kaverne. Projektet er forløbet efter planen, og Energinet.dk skal nu tage stilling til, om projektet skal fortsætte med genudskylning af de resterende 6 kaverner.

EU-forordning om gasforsyningssikkerhed

Europa Parlamentets og Rådets forordning nr. 994/2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden og ophævelse af Rådets direktiv 2004/67/EF blev vedtaget den 20. oktober 2010 og trådte i kraft den 3. december 2010.

Energistyrelsen er i henhold til forordningen udpeget som kompetent myndighed, der skal sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, som er fastsat i forordningen. Energinet.dk har fortsat ansvaret for varetagelsen af gasforsyningssikkerheden i samarbejde med distributionsselskaber, lagervirksomheder m.v.

I forbindelse med arbejdet er der etableret et tæt samarbejde med de svenske og tyske myndigheder og transmissionsselskaber med henblik på at bestemme og koordinere risikobilledet i Sverige og Nordtyskland samt konsultationer om landenes forebyggelsesplaner og nødforsyningsplaner.

Forordningen lægger et loft på omfanget af medlemslandenes beskyttede kunder. Alle privatkunder er beskyttede kunder. Hertil kommer fjernvarmeinstallationer i det omfang, at de leverer varme til privatkunder og forbrugere, eller som yder væsentlige sociale ydelser, hvis disse fjernvarmeinstallationer ikke kan skifte til andet brændsel.

For private virksomheder gælder, at små og mellemstore virksomheder og gasforbrugere, der yder væsentlige sociale ydelser, er beskyttede kunder under forudsætning af, at alle disse kunder ikke udgør mere end 20 % af det endelige forbrug.

Med henblik på sikre et administrationsgrundlag til at fastsætte hvilke gasforbrugere, der er beskyttede kunder i henhold til forordningen, og hvilke kunder, der ikke kan sikres gasforsyning i tilfælde af en nødforsyningssituation, har Energistyrelsen den 27. september 2012 udstedt bekendtgørelse nr. 962 om varetagelse af forsyningssikkerheden.

Bekendtgørelsen fastlægger, at virksomheder med et årligt gasforbrug, der overstiger den af Energistyrelsen årligt offentliggjorte kubikmetergrænse, vil være ikke-beskyttede kunder. For perioden 1. oktober 2013 - 30. september 2014 er kubikmetergrænsen fastsat til 4,7 mio. m³.

6. Beredskab på energiområdet

Cybertrusler

Beredskabsarbejdet på energiområdet, herunder el- og naturgassektorerne, omfatter alle trusler, som kan medføre alvorlige forsyningsafbrydelser eller risiko herfor samt i øvrigt de hændelser, som er omfattet af den nationale beredskabsplan. Det er således et af beredskabets formål at kunne indgå i det nationale beredskab med oplysninger og handlinger. I disse trusler indgår cyber angreb og andre cyber trusler i stigende grad. Selvom der ikke er tale om nye trusler, er der i de senere år i stigende grad kommet en vurdering af, at disse trusler er alvorlige, dynamiske og stigende og kan have potentiel stor betydning for funktionaliteten i alle samfundssektorer, herunder energiområdet. For energiområdet er sådanne trusler i særlig grad relevant i forhold til de automatiske overvågnings- og styringssystemer (såkaldte SCADA-systemer), der er centrale for samfundets energiforsyning, men truslernes relevans er ikke begrænset til disse systemer.

Energistyrelsen planlægger at udbygge reguleringen om beredskab med særskilte bestemmelser om cyber trusler og har et samarbejde om disse trusler med Center for Cybersikkerhed, PET, Energinet.dk og andre aktører på energiområdet.

7. Elproduktion

Udbygning med havvindmøller

Med energiaftalen fra marts 2012 blev det besluttet at opføre to storskalaparker ved henholdsvis Horns Rev (400 MW) og Kriegers Flak (600 MW). Forundersøgelserne for de to parker er i fuld gang, og vil blive afsluttet i 2014.

Der bliver i udbudsprocessen lagt vægt på at skabe øget konkurrence om bygning af parkerne, bl.a. ved at gennemføre en åben proces med dialog med de potentielle bydere. Efter at den vejledende forhåndsmeddelelse om de to udbud blev offentliggjort i februar 2013, har der været gennemført en dialog med de potentielle tilbudsgivere om såvel forundersøgelser som udbudsvilkår og nettilslutningsløsning. Der er en betydelig international interesse om disse udbud. For Horns Rev 3 blev udbudsbekendtgørelse med krav til prækvalifikation offentliggjort i december 2013. For Kriegers Flak offentliggøres udbudsbekendtgørelsen i 2. halvår 2014.

I energiaftalen indgår også etableringen af 500 MW kystnære havmølleparker. I november 2012 blev der opnået enighed i forligskredsen om, at 450 MW skal udbydes i seks kystnære områder - Vesterhav Syd, Vesterhav Nord, Sæby, Sejerøbugten, Smålandsfarvandet og Bornholm. Energistyrelsen forbereder udbudsprocessen og har i oktober 2013 offentliggjort vejledende forhåndsmeddelelse om udbuddet af de kystnære havmøller. Energinet.dk er i gang med at gennemføre forundersøgelser i de seks områder. De resterende 50 MW kystnære havmøller reserveres til forsøgsmøller. Forsøgsmøllestøtteordningen er anmeldt til EU-kommissionen efter statsstøttere reglerne og afventer Kommissionens afgørelse af sagen.

Anholt Havmøllepark på 400 MW er nu bygget færdig. I juni 2013 blev den sidste af de 111 møller koblet på nettet. En lang række danske virksomheder har været involveret i projektet.

Oplæg om vindmølleudbygning på land

I forlængelse af energiaftale 2012 er der udarbejdet et udkast til oplæg om vindmølleudbygningen på land. Oplægget er udarbejdet i en interministeriel arbejdsgruppe under formandskab af Energistyrelsen og med deltagelse af Naturstyrelsen. Relevante interessenter er blevet interviewet i forbindelse med arbejdet. Oplægget blev forelagt for forligskredsen den 19. juni 2013, og afventer p.t. yderligere drøftelser i forligskredsen. Oplægget belyser bl.a. status for planlægningen og redskaber til brug for planlægningen.

Statslige arealer

Billund Kommune har i sit tillæg til kommuneplan 2009- 2021 udpeget et statsligt areal til opstilling af vindmøller ved Sdr. Omme Statsfængsel. Området ved Statsfængslet, der er ejet af Kriminalforsorgen, blev i forlængelse heraf udbudt af staten i 2010. European Wind Investment A/S er tildelt brugsretten til opstilling af vindmøller på arealet ved Sdr. Omme. Den videre planlægning for projektet er foregået i dialog med kommunen og i god overensstemmelse med kommunens løbende indstillinger.

Kommunen har i forslag til kommuneplan 2013-2035 ikke medtaget området. Naturstyrelsen har på vegne af Energistyrelsen og Kriminalforsorgen bedt om en afklaring af kommunens planlægningsmæssige begrundelser herfor. Ligeledes udestår en afklaring af, om området kan reduceres til at omfatte et færre antal møller.

Der er gennemført en supplerende screening af statsligt ejede arealer med henblik på at identificere flere egnede arealer til opstilling af vindmøller. De udpegede screenede arealer er endvidere blevet miljøvurderet. Screeningen og miljøvurderingen har resulteret i 8 potentielle statslige arealer. Det er op til de enkelte ejerministerier at beslutte, hvornår de enkelte arealer skal spilles ind i den kommunale planlægning. I forbindelse med offentliggørelsen af "Oplæg om vindmølleudbygningen på land" vil arealerne blive offentliggjort. Staten vil kun sende de mulige arealer i udbud, hvis der er opbakning fra kommunerne til den videre planlægning for et konkret vindmølleprojekt.

Revision af værditabs- og køberetsordningerne

Værditabs- og køberetsordningerne for vindmøller, som blev indført med vedtagelsen af VE-loven i slutningen af 2008, er blevet revideret i foråret 2013. Lovændringerne tager udgangspunkt i forslag, som var indeholdt i evalueringer af ordningerne fra 2011 samt øvrige erfaringer med ordningerne.

I forhold til værditabsordningen betyder ændringerne bl.a., at ordningen fremover alene vedrører værditab på beboelsesejendomme med tilhørende udendørsarealer. For så vidt angår køberetsordningen er der foretaget en længere række ændringer af ordningen med henblik på at give bedre mulighed for et bredere ejerskab til vindmøllerne. Der er bl.a. indsat regler, som skal sikre en bedre oplysning om udbuddet, minimumsudbudsperioden er forlænget fra 4 til 8 uger, udbuddet skal ske på et sent tidspunkt i processen, og der er indsat et loft over hvor mange andele, de borgere, som bor tættest på møllen, kan købe med fortrinsret frem for andre købsberettigede.

Værditabs- og køberetsordningerne gælder også for havvindmøller etableret uden for udbud og havvindmøller etableret i områder, som er reserveret til statslige udbud af arealer til kystnære havvindmølleparker.

Status for kommunernes planlægning for vindmøller

Ultimo 2011 var der opstillet landvindmøller på i alt 3.081 MW. I 2012 og frem til ultimo juli 2013 er der opstillet landmøller med en samlet effekt på 258 MW, mens der er nedtaget møller på i alt 31 MW. Dvs. ultimo juli 2013 er den opstillede kapacitet på land 3.308 MW.

En opgørelse primo 2012 viste, at kommunerne har kommuneplanlagt for ca. 1.600 nye MW. Af disse områder var kommunerne i februar 2012 i gang med en lokalplanproces for ca. 600 MW. Det kan derudover oplyses, at kommunerne i 2012 og frem til ultimo juli 2013 har vedtaget lokalplaner med en kapacitet på op til 380 MW.

Statslig information

Energistyrelsen oprettede i samarbejde med Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Energinet.dk, og Trafikstyrelsen hjemmesiden www.vindinfo.dk. Denne side er et samlet indgangspunkt til statslig information om vindmøller rettet mod hhv. borger, kommune og vindmølleopstiller.

Bølgekraft

Der er pr. 10. september 2013 seks bølgekraft demonstrationsprojekter, der har tilladelse til test på havet. Anlæggene ligger ved Hanstholm, Nissum Bredning i Nordjylland og ved Vindeby på Lolland. En ansøgning til Energistyrelsen om etableringstilladelse til et fuldskala bølgekraftanlæg på 600 kW, som skal tilkobles havmølleparken Horns Rev II, er under behandling. Hvis dette projekt realiseres, har det udsigt til at blive Danmarks første bølgekraftanlæg, der kobles til en havmøllepark.

I 2010 dannedes Partnerskab for bølgekraft, som er en sammenslutning af alle de vigtigste danske bølgekraftudviklere, netværksorganisationer, Aalborg Universitet, Energinet.dk, DONG Energy m.fl. og støttet af EUDP-midler. Formålet med partnerskabet er at samle den danske branche med henblik på at facilitere en mere systematisk erfaringsopsamling og understøtte arbejdet med at løse nogle af de store fælles udfordringer, der findes på tværs af de forskellige teknologikoncepter. Partnerskabet lancerede i juni 2012 en bølgekraftstrategi, hvori indgik anbefalinger om forhøjet afregning, der anses som en forudsætning for, at branchen kan tiltrække de investeringer, der er nødvendige for at nå til et egentlig kommercielt stade.

Til at understøtte en markedsmodning og kommercialisering af bølgekraftteknologien stiftede Aalborg Universitet, Hanstholm havn og Thisted Kommune i samarbejde i 2010 den er-

hvervsdrivende fond DanWEC (Danish Wave Energy Center), som er beliggende i Hanstholm, hvor de sammen med branchen arbejder på at udvide og forbedre testforholdene for bølgekraftprojekter. DanWEC fik 13. juni 2012 tilsagn om støtte på 6,4 mio. kroner fra Green Labs.

Solceller

Der er siden december 2012 vedtaget tre love (lov nr. 1390, lov nr. 900 og lov nr. 901) på solcelleområdet, som har udmøntet politiske aftaler indgået mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten og det Konservative Folkeparti.

Lov nr. 1390 af 23. december 2012 (fremsat som L 86)

Det indgik i energiaftalen af 22. marts 2012, at der skulle laves en analyse af modeller til støtte af sol. Denne analyse blev fremskyndet og igangsat i sommeren 2012, da kombinationen af den årsbaserede nettoafregningsordning, privates anvendelse af de erhvervsmæssige skattefradragregler samt et kraftigt prisfald på solcelleanlæg, havde medført en eksplosiv stigning i antallet af små solcelleanlæg i Danmark i 2012, der bevirkede et betydeligt utilsigtet statsligt provenutab. Forligspartierne indgik 15. november 2012 den politiske aftale om en strategi for solceller og øvrige små VE-anlæg, som inkluderede finansiering. Merbelastningen af husholdninger og virksomheder under ét som følge af finansiering af det statslige provenutab via forsyningssikkerhedsafgiften kompenseres fuldt ud ved at reducere PSO og nettatariffer m.v. gennem iværksættelse af en række billiggørelsesinitiativer.

Lovforslag L 86 implementerede solaftalen af 15. november 2012 og blev fremsat den 20. november 2012. Lovforslaget indebar forhøjede afregningspriser til solceller og små vedvarende energianlæg og afskaffelse af den årsbaserede nettoafregning, således at al nettoafregning fremadrettet bliver timebaseret. Der indførtes en overgangsordning på 20 år for alle dem, der havde investeret i et solcelleanlæg inden fremsættelsestidspunktet, idet de nye afregningsvilkår er mindre gunstige for de små solcelleanlæg. Med lovforslaget afskaffedes endvidere muligheden for at lade små private solcelleanlæg isoleret set blive skattemæssig betragtet som selvstændig erhvervsvirksomhed. Lovforslaget blev vedtaget den 19. december 2012.

Lov nr. 900 og 901 af 4. juli 2013 (fremsat som L 199 og L 221)

Den 28. juni 2013 vedtog Folketinget to yderligere lovforslag L 199 (lov nr. 900 af 4. juli 2013) og L 221 (Lov nr. 901 af 4. juli 2013) på solcelleområdet.

Hensigten med lov nr. 900 af 4. juli 2013, som implementerede solaftalerne af 19. marts og 11. juni 2013, er at hindre etablering af store anlæg opdelt i moduler og styre udgiften til den fortsatte udbygning med solceller inden for en ramme på ca. 800 MW i 2020.

Med lov nr. 900 vil afregningen af el fra alle nye solcelleanlæg generelt være 60 øre/kWh i 10 år fra nettilslutningen og 40 øre/kWh de efterfølgende 10 år. Solcelleanlæg i forbindelse med husstande, der ikke er større end 6 kW per husstand, vil dog kunne søge tilsagn om adgang til en højere støtte inden for en pulje på 20 MW årligt i 2013-2017. Den nye støtte kan kombineres med timebaseret nettoafregning. Solaftalen af 11. juni indeholder desuden supplerende finansiering samt kompenserende billiggørelsesinitiativer i forhold til solcelleudbygningen.

De nærmere rammer for udmøntning af puljen vil blive fastsat ved bekendtgørelse i forbindelse med de relevante lovbestemmelser i krafttræden. Der vil desuden tidligst kunne gives til-

sagn om adgang til puljen, når og i det omfang støtteordningen godkendes af EU-Kommissionen, og de relevante lovbestemmelser er sat i kraft. Puljen vil alene gælde for nye solcelleanlæg, der ikke allerede er etableret.

Lov nr. 900 indeholder endvidere to overgangsordninger for anlæg købt i forventning om, at støttesatserne i lov nr. 1390 fra december 2012 og senere de reducerede satser i L 199, som fremsat den 20. marts 2013, ville blive sat i kraft i uændret form. Afregningssatserne i lov nr. 900 er ikke trådt i kraft og kan ikke sættes i kraft, før støtteordningerne er godkendt af EU-Kommissionen efter statsstøttereglerne.

Lov nr. 901 af 4. juli 2013 (L 221), som trådte i kraft 1. august 2013, er en direkte udløber af den politiske aftale om en strategi for solceller og øvrige små VE-anlæg fra 15. november 2012. Det var en præmis for indgåelsen af den politiske aftale og vedtagelsen af lov nr. 1390, at den ny støtteordning skulle tilgodese og ensarte de økonomiske vilkår for etablering af solceller i forskellige boligformer. Det var i den forbindelse et ønske, at de lovgivningsmæssige barrierer i lov om afgift af elektricitet, lov om elforsyning, lov om leje og lov om leje af almene boliger, der hindrede lejere i at nettoafregne på lige vilkår med ejere og andelshavere, skulle fjernes.

Lov nr. 901 fjerner disse barrierer, hvormed ikke kun ejere og andelshavere, men også lejere og udlejere på lejers vegne vil kunne nettoafregne el produceret på VE-anlæg i både eget og lejerens elforbrug. Dermed ligestilles ejeres og lejerens adgang til nettoafregning.

Lov nr. 901 implementerede derudover allonge af 19. juni 2013, til solaftale af 11. juni 2013, således at klima-, energi- og bygningsministerens mulighed for at dispensere fra krav om selskabsmæssig udskillelse af kommunal el-produktion begrænses til en pulje på 20 MW. Den nærmere afgrænsning vil ske i en bekendtgørelse, og ordningen skal administreres af Energinet.dk.

Status for solceller

Klima-, energi- og bygningsministeren har med start i august 2013 fremsendt ugentlige statusser for solcelleudbygningen. Pr. 18. november 2013 havde Energinet.dk registreret godt 90.866 anlæg svarende til ca. 537 MW. Heraf er 88.627 af solcelleanlæggene tilmeldt den årsbaserede nettoafregningsordning, som var gældende for anlæg op til 6 kW, der var nettilsluttet eller indgået købsaftale om senest den 19. november 2012. Til sammenligning var der ved årsskiftet til 2012 etableret ca. 3.000 solcelleanlæg i Danmark svarende til ca. 11 MW.

Solvarme

Solvarme bliver stadig mere attraktivt i takt med stigende energiafgifter. Solvarmeområdet, særligt inden for storskala-solvarme til fjernvarmeforsyning, har oplevet stor vækst de senere år. I august 2013 skønnes der at være etableret ca. 310.000 m² solfangere fordelt på ca. 40 fjernvarmeverker. Det svarer til mere end 7.500 husstandes årlige varmebehov. Solvarmen til fjernvarmeforsyning dimensioneres typisk svarende til varmebehovet i sommerperioden, men kan ved anvendelse af sæsonlagre evt. i kombination med varmepumper dække en større del af det årlige varmebehov.

Der er ikke krav om registrering af private solvarmeanlæg, men det estimeres, at der har været en tilvækst på 11.000 m² af mindre solfangere til husstande, institutioner m.v. i 2012.

Biomasse og biogas

Ca. 22 pct. af brændselsforbruget til el- og fjernvarmeproduktion på varmekærker, decentrale kraftvarmekærker og centrale kraftvarmekærker var i 2011 baseret på biomasse (inkl. bio-nedbrydelig affald), mens tallet i 2012 var steget til knap 26 pct.

De centrale kraftvarmekærker anvender udover kul og naturgas især træpiller, træflis og halm. På Studstrupværket samfyres halm med kul, mens Fynsværket og Avedøreværket har etableret separate halmkedler, hvor halmen brændes uden fossile brændsler. Enstedsværket er for nyligt lukket ned. Amagerværket anvender raffineret halm i form af halmpiller, som anvendes i en renoveret kedel, der også kan anvende kul, træpiller eller andre biopiller. På Avedøreværkets blok 2 anvendes træpiller og halm. På Herningværket og Randersværket anvendes bl.a. flis. Tre større værker overvejer biomasse i større stil (Avedøre 1, Nordjyllandsværket og Studstrupværket).

På de centrale værker har der i 2012 været anvendt ca. 5,7 PJ halm, i omegnen af 6,6 PJ flis og andre trælige restprodukter samt i størrelsesordenen af 20,2 PJ træpiller, dvs. i alt 32,5 PJ. Der er tale om en stigning på ca. 7% i biomasseanvendelse på de centrale værker i forhold til 2011.

Med energiforliget fra marts 2012, blev der, udover forbedringen af de økonomiske rammevilkår for de centrale kraftvarmekærkers omstilling til biomasse i form af aftalefrihed for afgiftsfordelen ved anvendelse af biomasse, også aftalt forhøjede støttesatser til biogas til elproduktion samt til opgradering og afsætning af biogas via naturgasnettet, til transport, industrielle processer og andre anvendelser. De nye satser og regler for biogassen blev vedtaget af folkettingen den 8. juni 2012 med lov om ændring af lov om fremme af vedvarende energi mv. De forhøjede støttesatser for så vidt angår el-produktion og opgradering er blevet godkendt ved Europa-Kommissionens afgørelse af 14. november. Støtten til el-produktion gives til el produceret fra 1. juli 2012, mens opgraderingsstøtten kan fås fra 1. december 2013. Støtten for så vidt angår proces, transport og anden anvendelse, er endnu ikke trådt i kraft, da denne del af ansøgning fortsat er under behandling i EU.

Som opfølgning på energiaftalen blev der endvidere nedsat en Biogas Taskforce, som har til opgave at "undersøge og understøtte konkrete biogasprojekter med henblik på at sikre den forudsatte biogasudbygning frem mod 2020". Biogas Taskforcen skal afrapportere ultimo 2013 med en status over biogasudbygningen og forslag til, hvordan biogasudbygningen yderligere kan fremmes.

Strategisk energiplanlægning i kommunerne

Formålet med at gennemføre strategisk energiplanlægning i kommunerne er, at kommunerne gennem deres planlægning og administration kan understøtte den langsigtede omstilling af energisystemet væk fra fossile brændsler, herunder understøtte realiseringen af energiaftalen af 22. marts 2012. Kommunerne har samtidig en egeninteresse i at fremme grøn vækst, klima- og miljøvenlig energiforsyning, stabile energipriser m.v.

Strategisk energiplanlægning i kommunerne (SEP) omfatter alle former for energiforbrug og energiforsyning inden for kommunernes geografiske område. SEP er i sit udgangspunkt hel-

hedsorienteret, langsigtet og fokuserer på strategiske valg og indsatser. Desuden er samarbejde mellem myndigheder og aktører en nødvendig forudsætning. Det er frivilligt for kommunerne, om de vil udarbejde strategiske energiplaner.

Energistyrelsen udarbejder vejledningsmateriale til kommunerne om energiplanlægning. Energistyrelsen offentliggjorde i april 2012 en vejledning i de første skridt i strategisk energiplanlægning (kortlægningsmetoder og datafangst), og i september 2013 offentliggjorde Energistyrelsen den næste vejledning, der rådgiver i de næste skridt i planlægningen (styring af planlægningsprocessen, analyse af systemændringer, scenarier for hele kommunen).

For at understøtte energiplanlægningen i kommunerne er der i energiaftalen af 22. marts 2012 afsat en pulje på 19 mio. kr. til strategisk energiplanlægning i kommunerne. Der er to ansøgningsrunder til puljen. Første ansøgningsrunde til puljen havde deadline den 3. juni 2013, mens fristen for indsendelse til anden ansøgningsrunde var den 4. november 2013. Der er lagt vægt på, at den samlede pulje anvendes til at fremme tværkommunalt samarbejde, f.eks. i forbindelse med koordinering af anvendelse af lokale, begrænsede ressourcer eller koordinering af fjernvarmeudbygning på tværs af kommunegrænserne. Planlægningsprojekterne gennemføres i 2014 og 2015. Der er i første ansøgningsrunde modtaget fem ansøgninger, som dækker 85 af Danmarks 98 kommuner. Energistyrelsen har besluttet at give tilsagn om støtte fra puljen til alle fem projekter på baggrund af faglige vurderinger af projektbeskrivelserne.

Der er brug for, at indsatsen på statsligt og kommunalt niveau koordineres. KL og Energistyrelsen har som følge heraf taget initiativ til Partnerskabet "Omstilling af energien i kommunerne" med det sigte at understøtte den strategiske energiplanlægning i kommunerne samt at fremme en omstilling til et energisystem uafhængigt af fossile brændsler.

8. Offentlige serviceforpligtelser (PSO¹)

PSO-omkostninger i 2012

Energistyrelsen har indhentet regnskabsoplysninger hos Energinet.dk om de ifølge elforsyningslovens §§ 8-9 afholdte udgifter til PSO. Fordelt på hovedområder har omkostningerne i 2012 været som vist i tabellerne nedenfor, hvor der til sammenligning også er anført omkostningerne i 2007 til 2011. Som det fremgår, er tilskuddet til miljøvenlig elproduktion svingende. Alle tal er angivet i årets priser.

Støtten til den miljøvenlige elproduktion gives dels som et fast pristillæg til f.eks. biomasse og landvind, delssom et pristillæg, der reguleres i forhold til markedsprisen, således at støtten reduceres, når markedsprisen stiger og omvendt. Det sker f.eks. for havvindmøller, der får en fast afregningspris. Overslagsmæssigt medfører denne regulering, at en stigning i markedsprisen på 1 øre/kWh giver et fald i PSO-betalingen for forbrugerne på ca. 0,4 øre/kWh og omvendt. Sammenhængen er dog ikke konstant og afhænger bl.a. af markedsprisen for el. Hertil kommer, at PSO-tarifferne løbende fastsættes på grundlag af skøn over markedspris og VE-produktion.² Ved afvigelser mellem skøn og faktiske forhold vil der være en over- eller underdækning, der reguleres i efterfølgende kvartaler.

¹ PSO er en forkortelse for betegnelsen "Public Service Obligation."

² På grund af de meget varierende markedspriser på el, fastsætter Energinet.dk PSO-tarifferne fire gang om året for det kommende kvartal. Den aktuelle PSO-tarif fastsættes ca. 15 hverdage før, den træder i kraft, så netselska-

Tabel 1 PSO-omkostninger i alt, mio. kr.						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miljøvenlig elproduktion	3.232	1.087	2.932	2.244	2.611	4.158
Forsyningssikkerhed	418	424	426	242	59	66
Kompensation for CO2 afgift				85	397	219
Forskning og udvikling mv.	231	245	220	243	235	209
I alt	3.882	1.755	3.578	2.814	3.302	4.652

PSO-omkostningerne til den miljøvenlige elproduktion opdelt i vind, biomasse mv. samt kraftvarme har overslagsmæssigt været som angivet i tabel 2. Det fremgår bl.a., at omkostninger til vindkraft udgør omkring halvdelen gennem perioden.

Tabel 2 PSO-omkostninger til miljøvenlig elproduktion, mio. kr.						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vind	1.631	648	1.212	1.144	1.473	2.227
Biomasse mv.	424	256	436	487	622	647
Decentral kraftvarme	1.177	183	1.284	614	516	1.285
I alt	3.232	1.087	2.932	2.244	2.611	4.158

Forbrugernes PSO-omkostninger pr. købt kWh fås som de samlede omkostninger divideret med det samlede elkøb, som vist i tabel 3 og opdelt på de forskellige støtteområder. Værdierne er beregnet i forhold til et samlet elkøb på ca. 33–34 TWh.

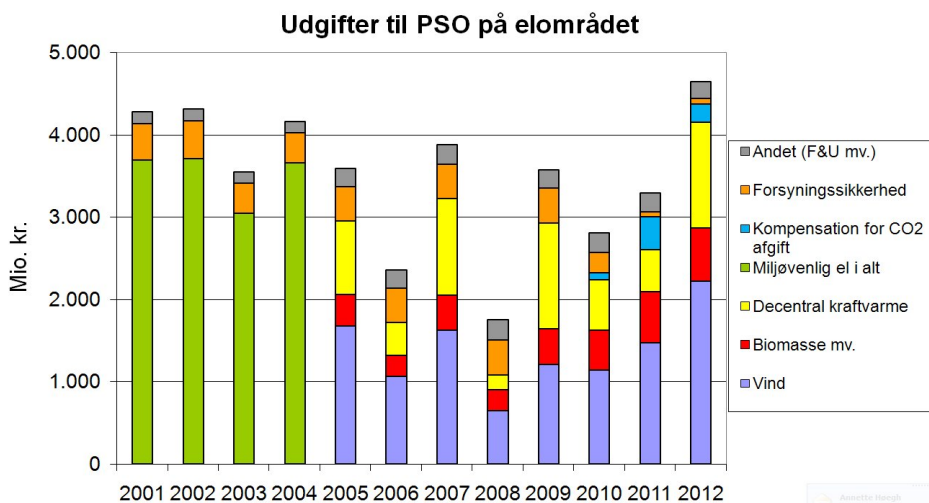
Tabel 3 PSO-omkostninger i øre pr. købt kWh³						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vind	4,9	2,0	3,7	3,5	4,5	6,7
Biomasse mv.	1,3	0,8	1,3	1,5	1,9	2,0
Decentral kraftvarme	3,6	0,6	3,9	1,9	1,6	3,9
Forsyningssikkerhed	1,3	1,3	1,3	0,7	0,2	0,2
Forskning og udvikling mv.	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
I alt	11,8	5,3	10,8	8,3	8,8	13,4

Udviklingen i PSO-omkostninger til miljøvenlig elproduktion

I 2012 var den gennemsnitlige elmarkedspris betydeligt lavere end i 2011. Stigningen i PSO-omkostningerne fra 2011 til 2012 skyldes navnlig de lave priser på elmarkedet og en øget produktion af vindkraft. Som følge af de lave elpriser har tilskuddet til decentral kraftvarme også været relativt højt, da tilskuddet afhænger af elmarkedsprisen.

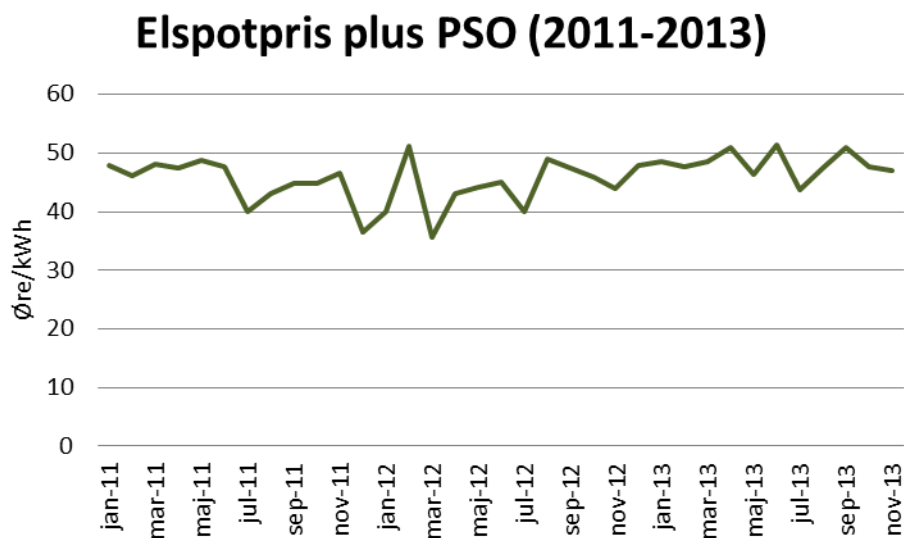
berne - der opkræver tariffen hos kunderne - også kan nå at melde tariffen ud. Ændringen i tariffen sker ud fra en række forudsætninger for det kommende kvartal, hvoraf forventningerne til markedsprisen på el er den, som har størst indflydelse på ændringerne.

³ Der er lagt et forbrug på 33 TWh/år til grund for beregningerne af alle årstal i tabellen.

Spotprisen på el plus PSO-tariffen i perioden 2011-2013

Fra 2011 til 2012 er el-spotprisen plus PSO-tariffen faldet en smule, fra i gennemsnit at have udgjort 45,14 øre/kWh i 2011 til i 2012 at have udgjort 44,42 øre/kWh. Dette tal er i 2013 steget til 48,19 øre/kWh.⁴

⁴ 2013-tallet dækker over gennemsnitlige priser fra januar til november 2013.

9. Øvrige forhold

Administration af kommuners indberetning og afgivelse af erklæring efter elforsyningslovens §§ 37 og 37 a

Kommunerne skal hvert år inden den 1. februar indberette størrelsen af vederlag eller udbetalte udbytter fra el- og varmemforsyningsvirksomheder til Energitilsynet. Indberetningen dokumenterer, dels om der er modtaget midler, som skal modregnes i bloktilskuddene, og dels om optjente midler fra el-, naturgas- og varmemforsyningsvirksomhed anvendes til andre aktiviteter.

For 2012 har Energitilsynet modtaget indberetning om registreringspligtige beløb på i alt 1.289.533.640 kr.

År	Mio. kr.
2006	4.377
2007	7.087
2008	1.862
2009	317
2010	1.412
2011	1.650
2012	1.290

Tabel. Vederlag eller udbetalte udbytter fra kommunale el- og varmemforsyningsvirksomheder